

Nr 74

Regeringens proposition med förslag om grundutbildning av värnpliktig medicinalpersonal;

beslutad den 22 maj 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

ERIC HOLMQVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att grundutbildningen av värnpliktiga apotekare, läkare, tandläkare och veterinärer ändras. Förslaget innebär att nuvarande grundutbildning till befattningen veterinär upphör. Rekrytering till sådan befattning föreslås ske genom överföring av värnpliktig som har fullgjort grundutbildning i militär befattning för befäl och därefter avlagt veterinär-examen.

I fråga om apotekare, läkare och tandläkare behålls principerna i det nuvarande utbildningssystemet. Däremot föreslås att utbildningens innehåll och omfattning ändras så att man når en bättre anpassning mellan värnpliktstjänstgöringen och den värnpliktiges civila studier. Det innebär bl. a. att de delar av grundutbildningen som infaller under pågående terminer utgår. Vidare föreslås att varje tjänstgöringsperiod skall omfatta högst 60 dagar. Förslaget innebär även att grundutbildningstiden totalt sett blir kortare. Härigenom kan det årliga antalet tjänstgöringsdagar minskas med ca 14 000.

De föreslagna ändringarna bör tillämpas fr. o. m. den 1 juni 1976.

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-05-22

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Bengtsson, Carlsson, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Holmqvist

Proposition med förslag om grundutbildning av värnpliktig medicinalpersonal.

1 Inledning

Grunderna för nuvarande system för utbildning av värnpliktig medicinalpersonal godkändes av 1971 års riksdag (prop. 1971:88, FöU 1971:14, rskr 1971:144). Förslaget i propositionen byggde på 1966 års värnpliktskommittés betänkande (SOU 1970:65) Utbildning m. m. av värnpliktiga i specialtjänst.

Utbildningen av medicinalvärnpliktiga genomförs i form av grundutbildning och repetitionsutbildning. Grundutbildningen omfattar allmänmilitär utbildning i erforderlig omfattning, befattningsutbildning och militär miljöutbildning under fältmässiga förhållanden. Befattningsutbildningens längd avvägs med hänsyn till den värnpliktiges civila utbildningskompetens. Repetitionsutbildningen fullgörs i form av krigsförbandsövningar och särskilda övningar liksom för övriga värnpliktiga.

Det har visat sig svårt att genomföra en planmässig utbildning av den värnpliktiga medicinalpersonalen. Antalet värnpliktiga som inte har fullgjort medicinalinriktad grundutbildning har ökat alltmer. Orsakerna härtill är främst brister i underlaget för uttagningsförfarandet och grundutbildningens uppläggning i förhållande till de värnpliktigas civila studier. Inom försvarsdepartementet har därför utbildningssystemet för dessa värnpliktiga setts över.

Resultatet av översynen har redovisats i en promemoria (Ds Fö 1974:6) med förslag till ändrade bestämmelser för utbildning av värnpliktig medicinalpersonal, m. m.

Över promemorian har yttranden avgetts av överbefälhavaren, cheferna för armén, marinen och flygvapnet, försvarets sjukvårdsstyrelse, värnpliktsverket, försvarets rationaliseringsinstitut, socialstyrelsen, Apoteksbolaget AB, universitetskanslersämbetet, 1972 års värnpliktsutredning, försvarets fredsorganisationsutredning, Landstingsförbundet, Sveriges Förenade Studentkårer (SFS), Sveriges Läkareförbund, Sveriges Tandläkareförbund, Sveriges Veterinärförbund och Sveriges Farmaceutförbund.

Universitetskanslersämbetet har bifogat yttranden från de av förslagen berörda fakulteterna vid universiteten m. fl.

I promemorian tas också upp frågor om en övergång på längre sikt till ett annat system för uttagning och utbildning av medicinalvärnpliktiga samt om att inrätta en gemensam krigssjukvårdsskola för totalförsvaret. Remissinstanserna har nyligen avgett yttranden över dessa frågor. I det följande begränsas redogörelsen till förslagen om den ändrade utbildningen och remissinstansernas yttranden över dessa förslag.

2 Nuvarande bestämmelser

2.1 Allmänt

Till medicinalpersonal hänförs följande civilmilitära befattningar för kompanibefäl, nämligen apotekare, läkare, läkarassistent (tandläkare) och veterinär.

De grundläggande föreskrifterna om den värnpliktiga medicinalpersonalens utbildning är desamma som för andra värnpliktiga och finns i 27 § 1 mom. värnpliktslagen (1941:967). Enligt lagrummet fullgör värnpliktig som har uttagits för utbildning till befattning för plutonsbefäl eller till civilmilitär eller civil befattning för kompanibefäl grundutbildning under högst 450 dagar.

Det närmare innehållet i utbildningen regleras av de av Kungl. Maj:ten den 29 juni 1973 (med ändringar den 13 september 1974) meddelade provisoriska bestämmelserna om värnpliktsutbildningen. Enligt dessa bestämmelser skall värnpliktig som har uttagits för utbildning till civilmilitär befattning fullgöra grundutbildning som omfattar för apotekare 255 dagar, läkare 250 dagar, läkarassistent 315 dagar och veterinär 345 dagar.

Det stora flertalet värnpliktiga läkare och läkarassistenter utbildas inom armén. De är avsedda för arméns och flygvapnets behov. Inom armén utbildas också alla apotekare och veterinärer. De fördelas därefter på de olika försvarsgrenarna. Inom marinen utbildas de värnpliktiga läkare och läkarassistenter som flottan och kustartilleriet behöver.

2.2 Utbildningen inom armén

Det första ledet i utbildningen utgörs av den grundläggande befälsskolan, där de värnpliktiga får allmänmilitär utbildning och viss befälsutbildning.

Befälsskolan omfattar 90 dagar och börjar på sommaren efter gymnasieskolans slut och skall i princip ha samma utbildningsinnehåll för läkare, läkarassistenter, apotekare och veterinärer.

Nästa led i utbildningen utgör läkarassistentenskolan, som är gemensam för de blivande läkarna och tandläkarna, samt apotekarbefälsskolan och veterinärbefälsskolan. Till dessa skolor kallas de värnpliktiga in sommaren efter fem-sex terminers högskolestudier. Utbildningen bedrivs vid träningsförbanden. Läkarassistentenskolan omfattar 45 dagar. Utbildningen är i stort sett lika fördelad mellan militära och medicinska övningsgrenar och ämnen. Apotekarbefälsskolan och veterinärbefälsskolan omfattar vardera 90 dagar. Utbildningen har till övervägande del militärt innehåll.

För de blivande läkarna tillkommer miljöutbildning om 25 dagar. Denna utbildning bör helst fullgöras vid krigsorganiserade förband. Läkarassistenternas civila fackutbildning kompletteras med tjänstgöring som assistent på kirurgisk avdelning vid civila sjukhus under ca 75 dagar.

Därefter kommer utbildning vid fackskolorna, dvs. läkarfackskolan, fackkursen för läkarassistent (tandläkare), apotekarfackskolan och veterinärfackskolan. Vid dessa skolor dominerar det medicinska innehållet. Utbildningen vid veterinärfackskolan omfattar 90 dagar och vid de övriga skolorna 45 dagar. Utbildningen är huvudsakligen förlagd till medicinfackskolan i Solna.

Fackskolorna utom läkarfackskolan skall genomgåas inom ett år efter examen inom facket. Till läkarfackskolan kan de examinerade läkarna kommanderas före, under eller senast sex månader efter den s. k. allmäntjänstgöringen. Efter fackskolan tillkommer för läkare en kirurgkurs om 15 dagar och för läkarassistent (tandläkare) förberedande sjukvårdstjänstgöring om 30 dagar.

Grundutbildningen avslutas med grundläggande krigsförbandsutbildning som för apotekare, läkare och läkarassistenter (tandläkare) omfattar 30 dagar. För veterinärer omfattar denna utbildning 75 dagar.

2.3 Utbildningen inom marinen

Grundutbildningen till läkare och läkarassistent är inom marinen upplagd på i huvudsak samma sätt och omfattar samma totala tid som inom armén. Den grundläggande befälsskolan inom marinen är emellertid 65 dagar mot 90 dagar inom armén. I stället omfattar den grundläggande krigsförbandsutbildningen 55 dagar inom marinen mot 30 dagar inom armén. Övriga led i utbildningen skiljer sig inte från motsvarande delar inom armén.

Utbildningen inom marinen är mera centraliserad än inom armén. Den grundläggande befälsskolan är förlagd till Karlskrona örlogsskolor (KÖS) och läkarassistentenskolan till marinsens sjukvårdsskola i Göteborg som är an-

sluten till Älvsborgs kustartilleriregemente. Läkarfackskolan är förlagd till marinens sjukvårdsskola, fackkursen för läkarassistent (tandläkare) till sjökrigsskolan. Under ca två veckor utbildas läkarassistenterna tillsammans med läkarna vid sjukvårdsskolan. För läkarna avslutas utbildningen med två-tre veckors specialutbildning i ubåts- och dykerimedicin vid KÖS.

2.4 Medicinalfackskolans nuvarande organisation

Medicinalfackskolans organisation är bara provisoriskt utformad. Av uppgifter som har inhämtats från skolledningen framgår att arméns fackskolor f. n. utbildar sammanlagt ca 450 elever årligen. Under de senaste utbildningsåren har ca 300 läkare, ca 30 apotekare och 30–35 veterinärer utbildats vid medicinalfackskolan. Vidare utbildas varje år sammanlagt ca 90 läkarassistenter fördelade på två kurser. Utbildningsåret 1973/74 var dessa kurser förlagda till Malmö och Umeå. För tiden fram till år 1980 bedöms antalet elever av olika kategorier öka med ca 10 %.

Motsvarande utbildning inom marinen omfattar årligen ca 40 läkare och ca 20 läkarassistenter.

Det har visat sig svårt för skolledningen vid medicinalfackskolan att planera och genomföra utbildningen med ledning av det väntade antalet elever. Ett stort antal elever påbörjar inte utbildningen under planerat utbildningsår. Anledningen härtill är främst att de värnpliktiga får anstånd med utbildningen på grund av omläggning av den civila studiegången. Härtill kommer svårigheter att uppbringa timavlönade föreläsare och lärare. Antalet sådana uppgår till närmare 50.

Skolans fasta personal utgörs av en överstelöjtnant, en halvtidstjänstgörande sekreterare, ett kontorsbiträde samt tre plutonsofficerare, som är kommenderade till skolan och av vilka en fungerar som skoladjutant och de övriga som instruktörer. Utbildningen bedrivs till stor del med hjälp av kvalificerade läkare, tandläkare m. fl. från institutioner och sjukhus, främst från stockholmsområdet. Flera av dem fullgör sin värnpliktstjänstgöring som kursledare vid skolan.

3 Departementspromemorian

3.1 Allmänna överväganden

Vid översynen har inhämtats att man inom armén överväger att ändra underhållsförbandens krigsorganisation. För sjukvårdsförbanden bedöms dock detta inte komma att medföra några ändringar som påverkar målet för utbildningen av de värnpliktiga läkarna. Utbildningen kan därför fortfarande inriktas på att det stora flertalet läkare skall användas för sjukvården vid de främre stridande förbanden, främst bataljonerna, där de skall kunna krigsplaceras i befattningar som chef för sjukvårdspluton eller förbandsplatsgrupp. De skall också kunna fungera som bataljonsläkare. I dessa befattningar skall den värnpliktige läkaren kunna ge en livsbevarande första hjälp åt sårade och sjuka, sortera och prioritera skadefallen. Han skall också kunna vidta förberedande åtgärder för operation, innan de skadade transporteras till de bakre sjukvårdsenheter som har bättre tillgång på personal och materiel för operativa ingrepp och efterföljande vård.

Man kan enligt promemorian grovt skisserat säga att sjukvårdstjänsten i krig bygger på snabba inledande åtgärder vid de främsta stridande förbanden och en mera krävande slutlig behandling vid bakre sjukvårdsenheter, i sista hand vid de civila beredskapssjukhusen. Detta stämmer överens med grundprincipen för totalförsvarets sjukvårdstjänst, nämligen att planläggning av krigssjukvården inom försvarsmakten skall bygga på ett gemensamt utnyttjande av det allmänt civila medicinalväsendet och samtliga försvarsgrenars sjukvårdsresurser.

Erfarenheterna under de senaste åren från krigssjukvårdstjänsten på främmande krigsskådeplatser har enligt promemorian visat att de främsta stridande förbanden måste förstärkas kraftigt med kvalificerad läkarpersonal för de tidigare omnämnda inledande åtgärderna. Dessa är i de flesta fall utslagsgivande för den fortsatta och slutliga behandlingen vid bakre sjukvårdsenheter. Snabba och skonsamma transporter bakåt av de skadade ställer ökade krav på en väl fungerande sjuktransportorganisation och väl fungerande organ för en samordnad militär och civil dirigerings av sjuktransporterna. Därav följer att i dessa avseenden större krav än f. n. måste ställas på läkarna och läkarassistenterna.

3.2 Inskrivning och uttagning

Som tidigare har nämnts är det svårt att planmässigt genomföra den nuvarande utbildningen av medicinalvärnpliktiga. En bidragande orsak härtill är svårigheterna att förena det nuvarande systemet för uttagning m. m. av

ifrågavarande värnpliktiga med deras strängt schemabundna civila studiegång.

Det har visat sig att bara omkring 25 % värnpliktiga av en årskull blivande läkare fullgör grundutbildning i normal ordning från det första inryckningstillfället. Omkring 40 % har inte fullgjort någon som helst värnpliktstjänstgöring när de börjar sina medicinska studier. En anledning härtill är att de värnpliktiga inte kallas in till värnpliktsutbildning i anslutning till gymnasieskolans slut därför att de anmält att de önskar avvakta besked om de har beviljats inträde vid medicinsk fakultet. När de sedermera efter inträdet skall börja den grundläggande befälsskolan om 90 dagar kan de som har genomgått tre eller fyra terminers medicinska studier få svårigheter att i rätt tid fortsätta sina studier vid den följande höstterminens början, eftersom studieuppehållet under sommaren efter hand minskar till ca 60 dagar. De söker därför och beviljas i regel anstånd med värnpliktstjänstgöringen.

Av övriga blivande läkare beräknas något mindre än 10 % vara sådana, som vid inskrivningen inte har bestämt sin yrkesinriktning och därför uttagits för annan värnpliktsutbildning än den som avses för värnpliktiga läkare. När de får besked om att de har antagits som medicine studerande avbryts den påbörjade värnpliktsutbildningen för deras del och de förs över till gruppen medicinalvärnpliktiga. Vid överföringen har de fullgjort 90–250 dagars grundutbildning i annan befattning. De fortsätter efter ett par års medicinska studier sin värnpliktsutbildning vid läkarassistentkola eller läkarfackskolan.

I övrigt kan konstateras att ca en fjärdedel av en årskull värnpliktiga läkare har fullgjort hela sin grundutbildning i annan befattning. De kan således först efter omskolning under repetitionsutbildningstiden föras över till gruppen medicinalvärnpliktiga.

Samma förhållanden gäller i stort sett för de värnpliktiga som studerar till tandläkare.

I fråga om värnpliktiga apotekare konstateras att ca hälften av en årskull om ca 30 värnpliktiga inte har påbörjat sin grundutbildning före beviljat inträde vid den farmaceutiska fakulteten. Nästan lika många har vid inträdet fullgjort hela sin grundutbildning i annan befattning.

Mer än hälften av de värnpliktiga veterinärerna kan först efter överföring från annan befattning disponeras inom den militära krigssjukvårdsorganisationen.

Någon väsentlig ändring i denna fördelning kan enligt promemorian inte förutses. Inskrivningsmyndigheterna har vid inskrivningstillfället inte tillräckligt underlag för sina uttagningsbeslut, eftersom de flesta av de värnpliktiga inte har avslutat gymnasieskolan. De är under inskrivningen inte själva säkra på att de kommer att längre fram välja läkarbanan. De vet inte heller vid denna tidpunkt om deras slutbetyg kommer att räcka till för antagning till utbildning vid medicinsk fakultet. De som antas till höst-

terminen får besked därom först på eftersommaren samma år som de har avslutat sina gymnasiestudier. De som antas till vårterminen får besked därom strax före jul. Åtskilliga har då redan påbörjat sin värnpliktsutbildning i annan befattning än den som avses för läkare.

Det nuvarande uttagningssystemet utgör således ingen säker grund för en "riktig" uttagning.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till att det växande tillskottet av medicinalpersonal beräknas komma att fylla totalförsvarets behov av läkare m. fl. bör man enligt promemorian överväga att lägga om utbildningssystemet. Det bör härvid utredas om de medicinalvärnpliktiga i framtiden bör fullgöra hela sin grundutbildning som värnpliktigt truppbefäl, sjukvårdsbefäl eller sjukvårdssoldater. Den militära miljökunskap och ledarförmåga som de på sådant sätt förvärvar kan göra dem bättre skickade att efter omskolning under repetitionsutbildningstiden fungera som läkare, läkarassistent (tandläkare) och apotekare. Den ökande tillgången på värnpliktig medicinalpersonal öppnar också större möjligheter att för krigsorganisationen tillämpa ett utbildningssystem som grundas på behovsberäkningar och urvalsförfarande. Ett sådant system förordas i promemorian för värnpliktiga veterinärer. Möjligheterna att gå över till ett sådant utbildningssystem även för övrig värnpliktig medicinalpersonal bör undersökas utan dröjsmål.

T. v. bör man emellertid ändra nuvarande utbildningssystem så att ett fritt genomflöde enligt utbildningsgången blir möjligt. Detta förutsätter ett väl fungerande system med fasta rutiner för ömsesidig information mellan civila utbildningsmyndigheter och truppregistreringsmyndigheterna under de medicinalvärnpliktigas hela grundutbildningstid.

I det följande redovisas förslag till vissa ändringar av grundutbildningens omfattning och upplägning.

3.3 Förslag till grundutbildning m. m.

Den grundläggande befälsskolan om 90 dagar bör enligt promemorian utgå och ersättas med allmän militär utbildning om 60 dagar inom samtliga försvarsgrenar. Arméns utbildning bör koncentreras till träng- och infanteriförband. Marinens utbildning bör behållas centraliserad till KÖS.

Den grundläggande befälsskolan, som för medicinalvärnpliktiga inom armén omfattar 90 dagar, genomförs f. n. vid ett tjugotal förband ur olika truppslag tillsammans med andra värnpliktiga. För dessa värnpliktiga omfattar den allmänmilitära utbildningen ca 390 timmar som är fördelade över hela grundutbildningen. För de medicinalvärnpliktiga däremot är den allmänmilitära utbildningen koncentrerad till de 90 första dagarnas tjänstgöring, vilket omräknat i utbildningstimmar utgör ca 550 timmar. Deras utbildning får till följd av spridningen på olika truppslag betydande inslag av befattningsutbildningen för övriga värnpliktiga. Detta innebär olägenheter

som kan begränsas om de medicinalvärnpliktiga fördelas på trängförbanden och ett fåtal infanteriförband. Tjänstgöringsperioden bör då kunna förkortas till 60 dagar.

Vidare bör beaktas att sommaruppehållet efter ca fyra terminers medicinska studier är ca 60 dagar. En avkortning av den grundläggande befälsskolan till 60 dagar är nödvändig för att de medicine studerande skall kunna följa den militära utbildningsgången utan att deras civila studiegång behöver störas.

För marinens del uppkommer inte sådana olägenheter, främst därför att den grundläggande befälsskolan där omfattar endast 65 dagar. Utbildningen omfattar allmänmilitär utbildning, sjömanskap och någon befälsutbildning.

Läkarassistentens skolan (för blivande läkare och tandläkare) och apotekarbefälsskolan föreslås omfatta 45 dagar. Utbildningen bör inom armén anordnas huvudsakligen vid trängförbanden och inom marinen vid marinens sjukvårdsskola i Göteborg. Målet för utbildningen i medicinskt hänseende för läkare och läkarassistenter (tandläkare) bör som f. n. begränsas till uppgifter som i fredssjukvården har lagts på sjuksköterskor. De värnpliktiga har dock vid denna tidpunkt ringa praktisk-klinisk erfarenhet, vilket inom armén försvårar möjligheterna att nå ett gott utbildningsresultat. Ett relativt sett bättre resultat av utbildningen uppnås inom marinen, där det finns en rikligare tillgång på väl utbildade instruktörer på kompaniofficersnivå. Dessa kan dessutom utnyttja de fördelar, som kan utvinnas av den centraliserade utbildningen.

Benämningen läkarassistentens skola bör bytas ut mot sjukvårdsbefälsskola, vilket bättre stämmer överens med utbildningens militära och medicinska innehåll.

Miljöutbildning i läkarassistentbefattning för medicine studerande föreslås utgå. Den kan inte genomföras utan att medföra ett väsentligt avbrott i den civila studiegången, eftersom utbildningen skall fullgöras under nionde terminens första del eller före eller under allmäntjänstgöringen.

Tiden för assistenttjänstgöring på sjukhus för läkarassistenter (tandläkare) bör minskas från 75 till 60 dagar. Tjänstgöringen bör fullgöras på sommaren tidigast efter tre års civila studier och helst i en följd. Den bör dock kunna fullgöras även efter den militära fackkursen för läkarassistent.

Assistenttjänstgöringen bör förläggas till akutmottagning och avdelning för kirurgi eller intensivvård. Undervisning i narkosgivning bör eftersträvas. Däremot bör tjänstgöring vid vårdavdelning undvikas.

Det har enligt promemorian ofta visat sig svårt att under sommarmånaderna bereda plats vid sjukhusen åt läkarassistenter (tandläkare) som är avsedda för armén och flygvapnet, eftersom tillgången på handledande personal då är mindre än vid övriga tider under året på grund av bl. a. semesterledighet. Det bör innebära en lättnad för sjukhusen om assistent-

tjänstgöringen kortas av till 60 dagar. Ansvaret för att planera och genomföra läkarassistenternas tjänstgöring på sjukhus bör närmast vila på chefen för hälso- och sjukvårdsavdelningen inom militärområdesstab.

Läkarfackskola, fackkurs för läkarassistent (tandläkare) och apotekarfackskola bör utökas från 45 till 60 dagar och innefatta även krigskirurgisk kurs om ca fem dagar för läkare och läkarassistent samt viss specialutbildning för marin- och flygläkare. Utbildningen bör t. v. få anordnas även inom marinen.

Utbildningsmålet för läkarfackskolan bör som f. n. vara att den värnpliktige läkaren skall kunna krigsplaceras som chef för sjukvårdspluton eller förbandsplatsgrupp. Han skall även kunna tjänstgöra som bataljonsläkare i bataljonsstab.

Utbildningen vid läkarfackskolan bör omfatta både läkare och läkarassistent (tandläkare) och ha i stort sett samma innehåll för båda kategorierna.

Från den tidpunkt när en för försvaret gemensam sjukvårdsskola kan organiseras bör gemensam utbildning vid läkarfackskolan anordnas enligt följande.

Utbildningen inleds med ett första skede som omfattar ca fem veckors gemensam utbildning av samtliga läkare och läkarassistenter. Skedet avslutas med en tillämpningsövning omfattande tre-fyra dagar.

Efter detta skede bör marinens läkare och läkarassistenter lämna skolan för att under ca tre veckor vid KÖS specialutbildas i navalmedicin samt ubåts- och dykerimedicin.

På samma sätt bör flygvapnets läkare och läkarassistenter efter det första skedet flyttas över till ett flygförband för specialutbildning i flygsäkerhetstjänst och flygmedicin.

Kursens läkare och läkarassistenter i övrigt stannar vid skolan för att genom tillämpningsövningar inomhus och utomhus vidga sina kunskaper om de rörliga arméförbandens sjukvårdstjänst.

Intill dess att en för försvaret gemensam sjukvårdsskola kan komma till stånd bör utbildningen – liksom f. n. – bedrivas var för sig i arméns och marinens regi men med ett gemensamt kursinnehåll för det första skedet. De flygläkare som utbildas genom arméns försorg bör dock, enligt förslag i det föregående, efter det första skedet fortsätta utbildningen med speciell flygutbildning vid flygförband.

Även för apotekare bör fackkursen vara förlagd till den gemensamma sjukvårdsskolan och omfatta 60 dagar.

Under den förberedande sjukvårdstjänstgöringen på fredsförbandens sjukvårdsavdelningar och under den grundläggande krigsförbandsutbildningen har läkarassistenterna oftast tagits i anspråk för fredstandvård. Sådana uppgifter innebär inte någon utbildning för kommande krigsbefattning och bör därför utgå som led i utbildningen.

Läkarnas militärmedicinska utbildning bör enligt promemorian avslutas

med en kirurkurs om 15 dagar tidigast efter genomgången allmän-tjänstgöring vid kirurgavdelning. Någon sådan kurs har hittills inte kunnat anordnas inom armén. Inom marinen har dock anordnats övningar, som omfattar ca fem dagar och i stort sett motsvarar denna kurs. Kirurkursen bör utgå som led i grundutbildningen och i stället efter behov anordnas under repetitionsutbildningsperioden.

Grundläggande krigsförbandsutbildning föreslås utgå som led i utbildningen även för läkare och apotekare. Den bör för läkarna ersättas med 30 dagars utbildning i fredssjukvårdstjänst, inom armén vid fredsförbands sjukvårdsavdelning och vid marinen på fartyg eller ytterför-läggningar, samt för apotekarna med 30 dagars utbildning vid sjukhus eller regional stab.

Miljöutbildningen bör utformas så att den värnpliktige läkaren och apo-tekaren ser sin kommande krigsuppgift inlemmad i ett totalförsvars-sammanhang och inte bara begränsad till det strängt fackmässiga.

Vinterutbildning om 15 dagar bör ingå som ett obligatoriskt led i utbildningen av läkare, läkarassistent (tandläkare) och apotekare. Utbild-ningen bör syfta till att ge de medicinalvärnpliktiga förståelse för de svå-righeter som är förenade med sjukvård under vinterförhållanden.

Vinterkurser bör kunna anordnas inom armén främst vid förband i Boden, Umeå, Sollefteå, Östersund och Falun samt framdeles även i Arvidsjaur. Sådana kurser bör kunna förläggas även till flygförband och kustartilleri-förband i norra Sverige.

Grundutbildning av värnpliktiga veterinärer bör enligt pro-memorian inte längre anordnas. Flertalet veterinärer grundutbildas nämligen f. n. för andra befattningar i krigsorganisationen och förs över till befattningar som värnpliktiga veterinärer först efter slutförda veterinärmedicinska stu-dier. Bara ett mindre antal går således den normala utbildningsgången. Någon förändring häri kan f. n. inte förutses. Den normala utbildningsgången för veterinärer bör således behållas bara om mycket starka skäl talar härför. Sådana skäl har enligt promemorian inte kunnat anföras.

Krigsorganisationens behov av värnpliktiga veterinärer bör i stället till-godoses genom överföring av värnpliktiga, som har fullgjort militär grund-utbildning i befattning för plutonchef eller plutonchefs ställföreträdare och därefter avlagt veterinärexamen. De bör genomgå en kompletterande fack-utbildning under ca fem veckor vid medicinfackskolan och blodtjänst-central. Utbildningen bör ske under en fackövning och vid behov även under en särskild fackövning. Utbildningen anordnas på två utbildnings-linjer. I den ena ingår blodtjänstutbildning under ca fyra veckor vid blod-tjänstcentral. Den andra linjen avser att ge veterinärerna den kompletterande stabsutbildning som behövs för deras krigsbefattning.

De värnpliktiga veterinarer, som inte behövs för den militära krigsor-ganisationen, kan efter behov föras över direkt till den civila krigssjukvårds-organisationen.

Förslaget om den allmänmilitära utbildningen bör enligt promemorian tillämpas fr. o. m. den 1 juni 1975 och förslagen i övrigt fr. o. m. den 1 juli 1976.

3.4 Minskning av antalet tjänstgöringsdagar

De föreslagna förändringarna beräknas medföra att det årliga antalet tjänstgöringsdagar kan minskas med sammanlagt ca 20 000. Beräkningen grundar sig på antagandet att antalet medicinalvärnpliktiga uppgår till ca 450, fördelade på 300 läkare, 90 läkarassistenter (tandläkare), 30 apotekare och 30 veterinärer. Beräkningen grundar sig vidare på förslaget att grundutbildningstiden minskas för apotekare med 45 dagar, för läkare med 40 dagar och för läkarassistent med 75 dagar. Den föreslagna ändringen av veterinärernas grundutbildning har inte tagits med i beräkningen av den minskade totala utbildningstiden.

3.5 Övriga frågor

I det föregående har framhållits att medicinalfackskolan som ligger i Solna bara är provisoriskt organiserad. På längre sikt kan en sådan utformning av skolan enligt promemorian inte behållas utan allvarliga konsekvenser för utbildningsresultatet. Man kan utgå från att skolan inom en snar framtid inte kan tillgodose utbildningsbehovet, särskilt som elevantalet väntas öka. Utbildningen bör även omfatta regelbunden fortsatt utbildning av medicinalkårens fast anställda personal. En viss förstärkning av skolans ledningspersonal bedöms under alla förhållanden bli nödvändig.

En annan lokalisering av skolan har också aktualiserats. Såväl överbefälhavaren som chefen för armén har lagt fram vissa förslag i ämnet. Även 1974 års riksdag (mot. 1974:1288, FöU 1974:30, rskr 1974:319) har tagit ställning i en liknande fråga. I motionen hemställdes att riksdagen hos Kungl. Maj:t skulle begära en utredning av förutsättningarna att lokalisera en försvarets sjukvårdsskola till Umeå. Någon utredning i enlighet med förslaget i motionen ville försvarsutskottet inte förorda. Utskottet ansåg det emellertid angeläget att regeringen relativt snart tar ställning till personalbehov och utbildning för försvarssjukvården. Riksdagen biföll vad utskottet hemställt.

Behovet av samverkan inom den totala sjukvårdstjänstens ram gör det enligt promemorian också angeläget att kortare kurser för personal inom den civila krigssjukvården samordnas med den militära krigssjukvårdsutbildningen. Detta gäller också sjukvårdsutbildning för viss medicinalpersonal inom civilförsvaret.

4 Remissyttrandena

Som förut har nämnts har remissinstanserna anmodats att yttra sig över departementspromemorians förslag i fråga om grundutbildningens utformning till den 20 januari 1975 och beträffande övriga förslag till den 1 april 1975. I det följande lämnas därför endast en kortfattad redogörelse för det väsentligaste i remissinstansernas yttranden i fråga om grundutbildningens utformning.

4.1 Allmänna omdömen

De flesta remissinstanserna biträder i princip de föreslagna ändringarna i grundutbildningen. Utbildningens innehåll och tidsmässiga inpassning anses bli bättre avvägda till de medicinalvärnpliktigas civila studier och kompetens för yrket än f. n. Vissa myndigheter betonar dock att utbildningens militära innehåll och de värnpliktigas miljöutbildning inte får eftersättas. *Överbefälhavaren* framhåller att krigsorganisationens krav måste styra utbildningens mål och innehåll. En nedskärning av utbildningstiden får inte medföra någon begränsning av dessa krav. *Chefen för armén* anför liknande synpunkter. Han anser att en förutsättning för att förslagen skall kunna genomföras är att man ser över de bestämmelser som reglerar tidpunkten för den första inkallelsen och utarbetar former för utbyte av information mellan de högre utbildningsanstalterna och försvarsmakten. *Chefen för armén* avser att se över dessa frågor.

Socialstyrelsen och *Landstingsförbundet* framhåller särskilt att den ändrade utbildningsgången är väl anpassad till de medicinalvärnpliktigas civila studiegång.

Värnpliktsverket pekar på att de senaste årens erfarenheter tydligt har visat svårigheterna att kombinera en till civil utbildning stegvis anpassad militär grundutbildning till det nutida civila starkt bundna utbildningssystemet. Detta bör föranleda en omprövning av den militära grundutbildningen som går längre än till en begränsad anpassning av antalet tjänstgöringsdagar. I promemorian läggs fram ett förslag även till ett sådant nytt system. Verket anser att förslaget är lämpligt som underlag för fortsatta undersökningar och finner det angeläget att den principiella strukturen av ett sådant system fastställs så snart som möjligt. Närliggande åtgärder kan därvid inriktas mot ett sådant system och begränsas till vad som är oundgängligen nödvändigt.

Samtliga remissinstanser, som har yttrat sig i fråga om utbildningen av veterinärer, tillstyrker förslaget att grundutbildningen av veterinärer avvecklas och att behovet av värnpliktiga veterinärer i krigsorganisationen i stället bör tillgodoses genom överföring och omskolning av värnpliktiga som har

fullgjort sin grundutbildning i andra befattningar och därefter avlagt veterinärexamen. SFS har begärt att senare få återkomma till denna fråga.

4.2 Inskrivning och uttagning

Överbefälhavaren anser att promemorian väl belyser svagheter i den nuvarande utbildningen. Dessa beror i hög grad på svårigheterna att vid inskrivningarna få rätt man till rätt militär utbildning och att nå en god anpassning av utbildningen till de värnpliktigas civila studiegång. *Värnpliktsverket* framhåller att det främst beträffande läkare föreligger svårigheter i fråga om uttagning, inkallelser och ändringar i tjänstgöringen under tiden fram till fackexamen. Det är särskilt den enskilde värnpliktiges osäkerhet i yrkesval och förfarandet vid antagning till universitetsstudier som försvårar uttagningen. Särskilt tidpunkten för besked om antagningen är svår att förena med den enskildes önskemål att snarast efter gymnasieskolans slut få börja grundutbildning. Det ökade antalet inryckningsalternativ för olika delar av landet gör problemen ännu mer komplicerade.

Verket anför vidare att anstånd med grundutbildning kan vara en bidragande orsak till anhopningen av värnpliktiga med kvarstående tjänstgöringsskyldighet. Svårigheten att förena civila studier och värnpliktsutbildning medför en benägenhet hos den enskilde att övervärdera behovet av anstånd under återopande av studiesituationen. Verket framhåller emellertid att det är den strängt bundna civila studiegången som är den avgörande faktorn härvidlag. Anstånds förfarandet, som ligger inom verkets ansvarsområde, kommer emellertid att granskas speciellt beträffande medicinalpersonalen.

4.3 Förändringar av utbildningsgången

De flesta remissinstanserna ansluter sig till förslaget om att ersätta den grundläggande befälsskolan med allmän militär utbildning om 60 dagar. *Överbefälhavaren* anser emellertid att den allmänmilitära utbildningen bör kompletteras med viss elementär ledarskapsutbildning. En avkortning av befälsskolan till 75 dagar bör därför prövas. En sådan avkortning hindrar inte anpassningen till den civila studiegången.

Chefen för armén anför liknande synpunkter. Han anser att allmänmilitär utbildning om 390 timmar kompletterad med viss ledarskaps- och sjukvårdsutbildning kräver minst 75 dagars utbildningstid. Utbildningen bör få förläggas till de förband som har de bästa förutsättningarna härför. Viss modifierad utbildning bör kunna ges de värnpliktiga läkare och tandläkare som av hälsoskäl inte kan bli krigsplacerade som chefer för förbandsplatsgrupper eller bataljonsläkare.

1972 års värnpliktsutredning anser att en avkortning till 75 dagar kan godtas med hänsyn till studietermi- nens längd under de två första studieåren. En avkortning till 60 dagar kan däremot godtas endast under vissa förutsättningar.

Överbefälhavaren föreslår att man bör överväga att förlänga den föreslagna utbildningen vid sjukvårdsbefälsskolan från 45 till 60 dagar och inrikta dess verksamhet främst på befälsutbildning för att därigenom kompensera avkortningen av den första tjänstgöringsperioden. Försvarets rationaliseringsinstitut delar denna synpunkt och föreslår att också apotekare skall genomgå denna utbildning för att de värnpliktiga tidigt skall kunna krigs- placeras i befattningar inom sjukvårdstjänsten.

Beträffande fackskolorna anser försvarets sjukvårdsstyrelse att läkare och läkarassistenter (tandläkare) inte kan utbildas på samma fackskola, eftersom de inte har samma förkunskaper. Socialstyrelsen anser att fackskolan för läkare bör förläggas till tiden efter allmäntjänstgöringen och för läkar- assistenter till tiden före tandläkarexamen. Sveriges Läkarförbund och SFS anser att utbildningen vid läkarfackskolan kan begränsas till 45 dagar.

Några remissinstanser tar även upp frågan om de medicinalvärnpliktigas miljöutbildning. Överbefälhavaren och försvarets rationaliseringsinsti- tut betonar vikten av att man klarlägger hur ansvaret för de värnpliktiga tandläkarnas assistenttjänstgöring på sjukhus skall fördelas på olika myndigheter.

I fråga om den för läkare och apotekare föreslagna utbildningen i freds- sjukvårdstjänst vid förband m. m. anser överbefälhavaren och chefen för armén att utbildningen i den mån det är möjligt bör förläggas till perioder när grundläggande krigsförbandsutbildning bedrivs. De medicinalvärnplik- tiga kan då få en bredare miljöutbildning med inslag av krigsförbandstjänst, fredsutbildning, krigsplanläggning och fredssjukvårdstjänst. Chefen för ma- rinen anser att denna utbildningsperiod för marinens del bör omfatta 60 dagar för att de medicinalvärnpliktiga skall kunna tillägna sig den miljö- kunskap som krävs för tjänstgöring på ytterföreläggningar och fartyg.

Sveriges Läkarförbund avstyrker v interutbildning som obligato- riskt led i utbildningen av medicinalvärnpliktiga.

Försvarets rationaliseringsinstitut anser att läkarna efter sjukvårdsbefälssko- lan bör få militär utbildning under 130 dagar, som i olika perioder bör förläggas till tiden efter läkarexamen och allmäntjänstgöring. Även lä- karassistenter och apotekare bör enligt institutets mening åläggas längre utbildningstid än som föreslås i promemorian.

Beträffande genomförandet framhåller överbefälhavaren och chefen för armén att de föreslagna ändringarna i utbildningsgången inte kan börja tillämpas förrän i början av juni 1976 med hänsyn till redan beslutad pla- nering av fredsutbildningen. De framhåller vidare att övergångsbestämme- ser och nya förordnandeföreskrifter bör utfärdas så snart som möjligt i sam- verkan bl. a. med försvarsstaben och försvarsgrenscheferna.

5 Föredraganden

Till medicinalpersonal hänförs följande befattningar för civilmilitär personal, nämligen apotekare, läkare, läkarassistent (tandläkare) och veterinär. Utbildningen av den värnpliktiga medicinalpersonalen genomförs i form av grundutbildning och repetitionsutbildning i likhet med vad som gäller för övriga värnpliktiga (prop. 1971:88, FöU 1971:14, rskr 1971:144). Nu gällande bestämmelser om utbildningen av medicinalvärnpliktiga fastställdes i juni 1973.

Grundutbildningen har utformats så att värnpliktstjänstgöringen inte skall inverka onödigt störande på de värnpliktigas civila studiegång. Den första tjänstgöringsperioden om 90 dagar – den grundläggande befälsskolan – fullgörs omedelbart efter det att de värnpliktiga har avslutat sina gymnasiestudier.

För de värnpliktiga som har avlagt vederbörlig kandidatexamen eller uppnått i stort sett motsvarande kompetens anordnas läkarassistentsskola, apotekarbefälsskola och veterinärbefälsskola.

Efter avlagd fackexamen utbildas de värnpliktiga vid resp. fackskolor. Denna utbildning utgör det väsentligaste inslaget i deras utbildning för kommande krigsbefattningar.

För läkare tillkommer miljöutbildning i läkarassistentbefattning samt en kirurgkurs efter läkarfackskolan. För läkarassistent anordnas tjänstgöring vid civila sjukhus samt förberedande sjukvårdstjänstgöring vid fredsförband. Grundutbildningen avslutas med grundläggande krigsförbandsutbildning för samtliga medicinalvärnpliktiga.

Grundutbildningen omfattar för läkare 250 dagar, för tandläkare 315 dagar, för apotekare 255 dagar och för veterinärer 345 dagar.

Det har visat sig svårt att genomföra nuvarande utbildning av medicinalvärnpliktiga. Utbildningssystemet har därför setts över under år 1974. Resultatet av översynen har redovisats i en departementspromemoria (Ds Fö 1974:6) med förslag till ändrade bestämmelser för utbildning av värnpliktig medicinalpersonal, m. m.

I promemorian konstateras att antalet värnpliktiga som inte har fullgjort medicinalinriktad grundutbildning har ökat alltmer. Orsakerna härtill är främst brister i uttagningsförfarandet och grundutbildningens uppläggning i förhållande till de värnpliktigas civila studier.

I promemorian diskuteras om man inte relativt snart, när de ökande tillskotten av medicinalpersonal kommer att täcka totalförsvarets hela behov

av läkare m. fl., måste lägga om *hela* det nuvarande utbildningssystemet för medicinalvärnpliktiga på ett radikalt sätt och i stället låta läkarna, läkarassistenterna och apotekarna fullgöra hela sin grundutbildning i en följd för befattningar som värnpliktigt truppbefäl, sjukvårdsbefäl eller sjukvårdssoldater. Efter avlagd fackexamen kan de föras över till kategorin medicinalvärnpliktiga och under repetitionsutbildningstiden skolas om till läkare, läkarassistenter och apotekare. Ett sådant system föreslås i promemorian bli infört för värnpliktiga veterinärer. En utredning av möjligheterna att införa motsvarande utbildningssystem för övrig värnpliktig medicinalpersonal bör enligt promemorian påbörjas utan dröjsmål.

T. v. bör man emellertid enligt promemorian ändra det nuvarande utbildningssystemet så att ett fritt genomflöde enligt utbildningsgången blir möjligt. I promemorian föreslås därför följande ändringar av grundutbildningen för medicinalvärnpliktiga.

Den grundläggande befälsskolan om 90 dagar utgår och ersätts med allmänmilitär utbildning om 60 dagar inom samtliga försvarsgrenar. Arméns utbildning anordnas vid infanteri- och trängförband.

Läkarassistentens skolan bör benämnas sjukvårdsbefälsskola. Apotekarbefälsskolan bör kunna avkortas från 90 till 45 dagar utan att det slutliga utbildningsmålet för apotekarna behöver förfelas. Apotekarfackskolan föreslås nämligen omfatta 60 dagar, dvs. 15 dagar mer än f. n.

Assistenttjänstgöringen på sjukhus för tandläkare minskas från 75 till 60 dagar.

Läkarfackskolan, fackkursen för läkarassistent (tandläkare) och apotekarfackskolan utökas från 45 till 60 dagar. Utbildningen innefattar även en krigskirurgisk kurs om ca fem dagar för läkare och läkarassistent samt viss specialistutbildning för dem som avses för tjänstgöring vid marinen och flygvapnet. Fackskola för läkare och läkarassistent får t. v. anordnas även inom marinen.

Miljöutbildning i läkarassistentbefattning för läkare och förberedande sjukvårdstjänstgöring för läkarassistent (tandläkare) utgår som led i grundutbildningen.

Kirurgkursen om 15 dagar för samtliga värnpliktiga läkare utgår ur grundutbildningen och ersätts med en kirurgkurs, som under repetitionsutbildningen anordnas för specialistutbildade kirurger och anestesiloger samt tandläkare med käkkirurgi som specialitet. Kurser anordnas efter hand vid behov.

Grundläggande krigsförbandsutbildning utgår och ersätts för läkare med 30 dagars utbildning i fredssjukvårdstjänst, som inom armén och flygvapnet fullgörs vid fredsförbands sjukvårdsavdelning och vid marinen på fartyg eller ytterförläggningar. För apotekare ersätts den grundläggande krigsförbandsutbildningen med 30 dagars utbildning vid sjukhus eller regional stab.

Vinterutbildning om 15 dagar införs som obligatoriskt led i utbildningen av läkare, läkarassistent och apotekare.

Remissinstanserna som i allmänhet biträder de föreslagna ändringarna i utbildningen anser att utbildningen både till tid och innehåll blir bättre anpassad till de medicinalvärnpliktigas civila studier och kompetens för yrket än f. n. Vissa myndigheter betonar dock bl. a. att utbildningens militära innehåll inte får eftersättas.

Jag biträder i allt väsentligt de förslag som förs fram i promemorian. Jag ansluter mig således till förslaget att ingen tjänstgöringsperiod för de medicinalvärnpliktiga i princip bör överstiga 60 dagar för att deras civila studier skall störas så litet som möjligt. Jag förordar därför att den första tjänstgöringsperioden, dvs. den grundläggande befälsskolan, begränsas till 60 dagar och inriktas på allmänmilitär utbildning. Behovet av befälsutbildning kan enligt min mening bättre tillgodoses om de värnpliktiga får sådan utbildning vid sjukvårdsbefälsskolan och apotekarbefälsskolan där utbildningen direkt kan inriktas på deras kommande arbetsuppgifter inom krigssjukvården. Jag förordar därför att utbildningstiden vid dessa skolor bestäms till 60 dagar, vilket är 15 dagar längre än vad som föreslagits i promemorian.

Jag biträder vidare förslaget att utbildningstiden vid fackskolor för läkare, läkarassistenter (tandläkare) och apotekare utökas till 60 dagar. Utbildningens uppläggning i övrigt vid skolorna finner jag i stort sett lämplig.

Den särskilda kirurgkursen bör enligt min mening omfatta alla kirurger som behövs i krigsorganisationen och inte bara vissa specialistutbildade läkare och tandläkare.

Beträffande utbildningen i fredssjukvårdstjänst vid förband m. m. vill jag i likhet med flera remissinstanser stryka under att man skall beakta möjligheterna att under denna period låta de medicinalvärnpliktiga inom ramen för den totalförvarsinriktade utbildningen delta även i krigsförbandsutbildningen. Tjänstgöring vid inskrivningscentral bör komma i fråga bara i begränsad omfattning. Apotekarna bör kunna placeras även vid enheter av central betydelse för apoteksbolagets verksamhet i krig.

Jag biträder även promemorians förslag i fråga om värnpliktiga veterinärer. Det innebär att den nuvarande grundutbildningen av värnpliktiga veterinärer upphör och att krigsorganisationens behov av sådan personal tillgodoses genom överföring av värnpliktiga som har fullgjort hela sin grundutbildning i militära befattningar för värnpliktigt befäl och som därefter avlagt veterinärexamen. De bör genomgå en kompletterande fackutbildning under ca fem veckor vid medicinfackskolan och blodtjänstcentral. Utbildningen bör ske under en fackövning och vid behov även under en särskild fackövning. De värnpliktiga veterinärer, som inte behövs för den militära krigsorganisationen, kan efter behov föras över direkt till den civila krigssjukvårdsorganisationen.

De av mig föreslagna ändringarna innebär att grundutbildningstiden minskas för läkare från 250 till 225 dagar, för läkarassistent från 315 till 255 dagar och för apotekare från 255 till 225 dagar. Det årliga antalet tjänst-

göringsdagar minskas med sammanlagt ca 14 000.

Förslaget om ändrad grundutbildningstid kräver i och för sig endast ändring av de av Kungl. Maj:t meddelade provisoriska bestämmelserna om värnpliktsutbildningen. Den nya regeringsformen ställer emellertid krav på att bestämmelser om värnplikt, som är att anse som en begränsning av individens rörelsefrihet, tas in i lag och utformas så detaljerade att de tillämpningsföreskrifter som ansluter till lagen inte tillför regleringen av värnplikten något nytt. Mot den bakgrunden bör föreskrifterna i värnpliktslagen om utbildningstidens längd preciseras mera än vad som är fallet nu. F. n. pågår försök med förkortad grundutbildning. Försöken kommer att utvärderas under hösten 1975 och kan föranleda ändring av de utbildningstider som tillämpas nu. Jag anser att den ändring i värnpliktslagen som enligt vad jag nyss sade bör göras med anledning av den nu föreslagna förkortningen av de medicinalvärnpliktigas grundutbildning bör anstå till dess de påbörjade försöken har utvärderats. Jag kommer därför att i annat sammanhang återkomma till riksdagen med förslag till den ändring i värnpliktslagen som behövs, om vad jag här har förordat vinner riksdagens bifall. I övrigt ankommer det på regeringen att meddela föreskrifter om utbildningen enligt de riktlinjer som jag nu har angett.

I likhet med flera remissinstanser föreslår jag att den ändrade utbildningsgången för medicinalvärnpliktiga i sin helhet tillämpas först fr. o. m. juni 1976. Värnpliktig som har påbörjat grundutbildningen före den 1 juni 1976 bör fullgöra denna enligt äldre bestämmelser. Grundutbildningen skall dock anses vara fullgjord när den värnpliktige har genomgått respektive fackkurs och har fullgjort en grundutbildningstid, som för apotekare och läkare omfattar minst 225 dagar samt för läkarassistenter och veterinärer minst 255 dagar.

Jag vill i detta sammanhang också ta upp vissa frågor som rör medicinalfackskolan i Solna. Enligt promemorian har det visat sig svårt att nå ett gott utbildningsresultat vid skolan. Skolan är bara provisoriskt organiserad. En ökning av antalet elever väntas dessutom under de närmaste åren.

Utbildningen vid skolan föreslås i promemorian omfatta även regelbunden fortsatt utbildning av medicinalkårens fast anställda personal samt viss utbildning av kvalificerade instruktörer i sjukvårdstjänst. Vidare föreslås att vissa kortare kurser för personal inom den civila krigssjukvården och viss sjukvårdsutbildning av medicinalpersonal inom civilförsvaret förläggas i anslutning till en för försvarsväsendet gemensam sjukvårdsskola. I promemorian erinras vidare om att även frågan om en annan lokalisering av medicinalfackskolan kan bli aktuell inom de närmaste åren till följd av de omflyttningar som väntas ske beträffande försvarets staber och förvaltningar m. m. inom stockholmsområdet.

Av prop. 1971:88 framgår att förslag om en fast skolorganisation närmast

för den fast anställda medicinalpersonalens utbildning tidigare förts fram av 1962 års försvarssjukvårdsutredning i betänkandet (SOU 1966:36) Militärsjukvården II. Sedermera föreslog 1966 års värnpliktskommitté att en för hela krigsmakten gemensam central utbildningsanstalt skulle inrättas inom stockholmsområdet för medicinalpersonalens fackutbildning.

Min företrädare anförde i den nyss nämnda propositionen att han inte var beredd att ta ställning till förslaget i denna del men att han avsåg att efter ytterligare utredning återkomma till frågan i ett senare sammanhang. Departementschefens ställningstagande föranledde inte någon erinran från riksdagens sida (FöU 1971:14, rskr 1971:144).

Jag vill i detta sammanhang erinra om att 1974 års riksdag (mot. 1974:1288, FöU 1974:30, rskr 1974:319) har behandlat en fråga av liknande slag. I nämnda motion hemställdes att riksdagen hos Kungl. Maj:t skulle begära en utredning om förutsättningarna att lokalisera en försvarets sjukvårdsskola till Umeå. Försvarsutskottet ville emellertid inte förordna någon utredning i enlighet med förslaget i motionen. Utskottet ansåg det dock angeläget att regeringen relativt snart tar ställning till personalbehov och utbildning för försvarssjukvården. Riksdagen biföll vad utskottet hemställt.

Av det föregående framgår att remissinstanserna nyligen har avgett yttranden över förslaget om att inrätta en för totalförsvaret avsedd krigssjukvårdsskola. Jag avser att senare ta ställning till lokaliseringsfrågan och därmed sammanhängande spörsmål.

6 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna de riktlinjer för grundutbildning av värnpliktig medicinalpersonal som jag har förordat.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde 1975-05-22	2
1 Inledning	2
2 Nuvarande bestämmelser	3
2.1 Allmänt	3
2.2 Utbildningen inom armén	3
2.3 Utbildningen inom marinen	4
2.4 Medicinalfackskolans nuvarande organisation	5
3 Departementspromemorian	6
3.1 Allmänna överväganden	6
3.2 Inskrivning och uttagning	6
3.3 Förslag till grundutbildning m. m.	8
3.4 Minskning av antalet tjänstgöringsdagar	12
3.5 Övriga frågor	12
4 Remissyttrandena	13
4.1 Allmänna omdömen	13
4.2 Inskrivning och uttagning	14
4.3 Förändringar av utbildningsgången	14
5 Föredraganden	16
6 Hemställan	20
7 Beslut	20

